

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

Grote lijster

Misschien is de grote lijster wel de eerste lentebode. De broedvogels zijn vaak al in januari te horen als ze hun territorium afbakenen met hun kenmerkende zang, die verwantschap vertoont met de merel doch wat eentoniger en krachtiger is.

De grote lijster is onze grootste lijstersoort, herkenbaar aan de bruine bovenkant en de lichte onderkant die bezaaid is met donkere spikkels en een witte ondervleugel. Hij heeft een kenmerkende golvende glijvlucht zoals we ook bij spechten zien.

In Nederland is het een algemene broedvogel in het oosten en zuiden van ons land.

De soort overwintert gewoonlijk in het broedgebied, maar er is een bescheiden influx van vogels van elders. Vogels uit noordelijk gelegen broedgebieden trekken wel zuidwaarts, maar belanden gewoonlijk meer ten oosten van Noord-Holland.

● Foto: Han Bouwmeester.

De soort vinden we vooral in half open landschappen met verspreid staande hoge bomen, zoals parken met grote gazons, wegbeplantingen grenzend aan open land, op landgoederen, begraafplaatsen, sportvelden en aan bosranden.

De grote lijster foerageert meestal op de grond in een lage of open vegetatie, bij voorkeur op grasland. Het voedsel bestaat uit regenwormen en andere ongewervelden, aangevuld met vruchten en zaden.

Voorkomen

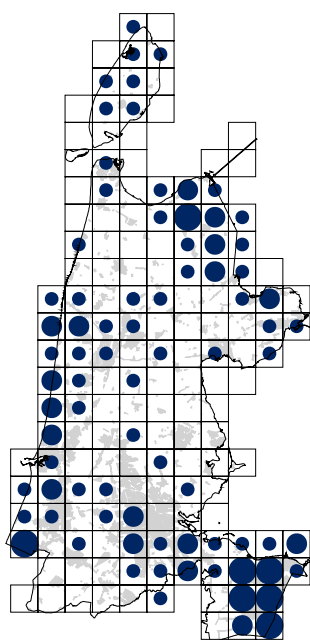
De grote lijster is in 80 (51%) van de atlasblokken vastgesteld. In de Wieringermeer en de duinstreek ten zuiden van Schoorl is de trefkans het grootst. Dat geldt ook voor de parkachtige gebieden rond Amsterdam (Amsterdamse Bos) en het Gooi. Daar vinden we de grotere boscomplexen waar ook onze meeste grote lijsters broeden. In de rest van de provincie is de soort maar weinig gemeld.

In de meeste atlasblokken met grote lijsters zijn 1-10 vogels waargenomen, in zeven blokken 11-50. Het lijkt er op dat de doortrek van weinig betekenis is en de verspreiding grotendeels bepaald wordt door zwervende broedvogels.

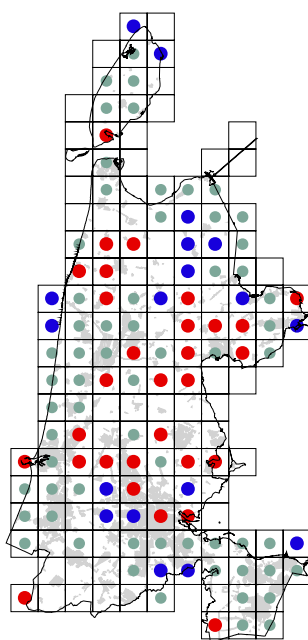
Veranderingen

In 1978-1983 is de soort 's winters vastgesteld in 92 atlasblokken, nu nog in 80. Opvallend is dat de grote lijster vooral verdwenen is in de meer open gebieden van de Noordkop, West-Friesland en Waterland-Zaanstreek. Ook in de periode 1978-1983 waren de aantallen daar toen al klein, maar kenmerkend was er meer uitwaaiing uit de kerngebieden omdat het aantal broedvogels en overwinteraars toen hoger lag. Ook landelijk neemt de winterpopulatie al enkele decennia af, een ontwikkeling die parallel loopt aan de afname van het aantal broedvogels.

Marco van der Lee

verspreiding
 ● 1 - 3 ex
 ● 4 - 10 ex
 ● 11 - 50 ex

verandering
 ● alleen in 1979-1983
 ● beide perioden
 ● alleen in 2012-2016